

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/72/2019
Identifikačné číslo spisu:	7615212703
Dátum vydania rozhodnutia:	22.05.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Branislav Král
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:7615212703.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: LEDO FIN, s. r. o., IČO: 47 787 368, so sídlom v Poprade, Tatranské námestie 3, zastúpeného konateľom U. G. Q.H. D., bývajúcim v W. XX, XXX XX, proti žalovanej: Obec Buglovce, IČO: 00 328 987, so sídlom Buglovce 56, zastúpenej advokátom Mgr. Jurajom Berčom, so sídlom v Spišskej Novej Vsi, Zimná 59, o zaplatenie 4 800,- eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 10 C 179/2015, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 21. júna 2018 sp. zn. 3 Co 216/2017, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 21. júna 2018 sp. zn. 3 Co 216/2017 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d ě a ľ š i e k o n a n i e .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Spišská Nová Ves (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 11. mája 2017, č. k. 10 C 179/2015-84 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal proti žalovanej zaplatenia sumy 4 800,- eur s príslušenstvom titulom náhrady škody spôsobenej neoprávneným zásahom do vlastníckych práv žalobcu vykonanými zemnými prácami. Žalovanej priznal náhradu trov konania v celom rozsahu. Rozhodnutie o zamietnutí žaloby súd prvej inštancie odôvodnil tým, že žalobca nepreukázal splnenie predpokladov zodpovednosti za škodu podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“). Vykonaným dokazovaním zistil, že G. Q. D. (konateľ žalobcu) je vlastníkom pozemku parc. č. XX/XX v kat. úz. W., na ktorom sa v čase nadobudnutia vlastníckeho práva nachádzal tenisový kurt. Na základe výzvy G. Q. D.M., adresovanej žalovanej na vypratanie nehnuteľnosti, žalovaná z pozemku odstránila antuku a škvaru a 4 betónové stĺpy. Žalobca sa domáhal náhrady škody vo výške 4 800,- eur, ktorú stanovil súhrnom ceny zemných prác, ktoré žalovaná vynaložila na vykonané zemné práce. G. Q. D. pohľadávku proti žalovanej postúpil na žalobcu. Podľa súdu prvej inštancie žalobca nepreukázal, že vlastníkom pozemku (G. Q. D.), ktorý ho nadobudol darovacou zmluvou v roku 2005 a kúpnu zmluvou v roku 2012, bol súčasne aj vlastníkom tenisového kurtu, pretože v tomto smere nepredložil žiadne nadobúdacie doklady. Tenisový kurt bol postavený v roku 1985 obyvateľmi obce a v čase jeho likvidácie žalovanou v roku 2013 bol nefunkčný, zarastený a používal sa ako klzisko. Žalovaná odstránila z pozemku športové ihrisko na základe bližšie nešpecifikovanej výzvy vlastníka pozemku na vypratanie nehnuteľnosti. Žalobca v konaní nepreukázal, že bol vlastníkom tohto ihriska a ani to, že žalovaná

porušila právnu povinnosť voči vlastníkovi pozemku. Žalobca tiež nepreukázal, že konaním žalovanej mu bola spôsobená škoda a v akej výške, nepreukázal, že došlo k zmenšeniu jeho majetku. Práve naopak, z predložených dokladov mal súd prvej inštancie za to, že práve žalovanej odpratávaním ihriska a vrátením pozemku do pôvodného stavu vznikli náklady. Preto žalobca nepreukázal ani existenciu príčinnej súvislosti medzi porušením povinnosti a vznikom škody. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 C.s.p.

2. Krajský súd v Košiciach na odvolanie žalobcu rozsudkom z 21. júna 2018 sp. zn. 3 Co 216/2017 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny (§ 387 ods. 1 C.s.p.) a stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Súd prvej inštancie podľa názoru odvolacieho súdu správne ustálil, že žalobca v konaní nepreukázal, že by jeho právnenému predchodcovi vznikla konaním žalovanej škoda a preto jeho rozhodnutie o zamietnutí žaloby považoval za vecne správne. Odvolací súd uviedol, že žalobca v podanom odvolaní nevymedzil odvolacie dôvody v súlade s ust. § 365 ods. 1 C.s.p. a preto ich odvolací súd vyvodzoval z obsahu odvolacích námietok. Tieto potom spočívali v nesúhlase žalobcu s názorom súdu prvej inštancie o tom, že nebola preukázaná výška postúpenej pohľadávky, ďalej v irelevantnosti skutkového tvrdenia, že žalobca nepreukázal vlastníctvo tenisového kurtu, ako i v nesúhlase s tvrdením o nepreukázaní vzniku škody. Odvolací súd ani jednu z týchto námietok nepovažoval za dôvodnú. K námietke o nepreukázaní výšky postúpenej pohľadávky uviedol, že vyriešenie tejto otázky súviselo s existenciou vecnej legitímácie žalobcu, teda jeho oprávnením uplatňovať konkrétny nárok z porušenia hmotnoprávneho vzťahu, avšak táto spornosť nebola rozhodujúcim dôvodom, pre ktorý súd prvej inštancie žalobu zamietol. K otázke preukazovania vlastníckeho práva žalobcu resp. jeho právneho predchodcu k tenisovému kurtu, odvolací súd uviedol, že pokiaľ by športové ihrisko, ktoré sa pôvodne nachádzalo na spornom pozemku, bolo skutočne tenisovým kurtom, išlo by z pohľadu občianskeho práva o stavbu, ktorá predstavuje osobitný predmet občianskoprávných vzťahov. Poukázal na to, že Občiansky zákonník sám nevymedzuje, čo to je stavba, podľa ustálenej súdnej praxe stavba ako predmet občianskoprávných vzťahov vzniká vtedy, ak ide o stavbu podľa stavebného zákona. Je pritom potrebné rozlišovať pojem stavba z hľadiska súkromného práva a z hľadiska verejného práva. Vlastníkom stavby je stavebník, pričom v zmysle občianskeho práva je stavebníkom ten, kto stavbu uskutočnil s úmyslom mať ju pre seba. Občianske právo počíta s tým, že vlastníkom stavby môže byť odlišným subjektom od vlastníka pozemku, preto napr. v ust. § 135c Občianskeho zákonníka je riešený právny vzťah medzi vlastníkom stavby a vlastníkom pozemku. Pokiaľ ihrisko, resp. tenisový kurt z pohľadu občianskeho práva spĺňalo definíciu stavby, bolo potrebné posúdiť, kto je vlastníkom tohto predmetu občianskoprávneho vzťahu. Uviedol, že športové ihrisko nemožno považovať za súčasť pozemku. Za nedôvodný, považoval odkaz žalobcu na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 18/2011, v ktorom sa riešila otázka právneho posúdenia spevnených plôch, príjazdovej cesty, vodovodu a sadových úprav, ktoré boli v predmetnej veci posúdené súdom ako súčasť pozemku, na ktorom boli umiestnené. V prípade iných vedľajších stavieb posudzovaných v citovanom rozhodnutí (práve naopak) dovolací súd uviedol, že odvolací súd dospel k nesprávnemu záveru o tom, že boli súčasťou pozemku. Za nepreukázané považoval odvolací súd tvrdenie žalobcu, že jeho právny predchodca nadobudol spolu s nadobudnutím vlastníckeho práva pozemku automaticky aj vlastnícke právo k zemine, antuke a škvare. Uviedol, že i antuka a škvara, ktoré sú svojou povahou stavebné materiály, môžu byť predmetom občianskoprávných vzťahov a v prípade, ak sú umiestnené na cudzom pozemku, môžu byť spracovaním zmenené na inú vec v právnom slova zmysle. Pokiaľ z nich spracovaním vznikne stavba, táto sa stáva vlastníctvom zhotoviteľa stavby, ktorý môže byť subjektom odlišným od vlastníka pozemku. Odvolací súd v tejto súvislosti poukázal na to, že povaha ihriska ako stavby, vyplývala i z listu Okresnej prokuratúry Poprad zo 06.10.2014 sp. zn. PD125/14/7706-9. Preto za správny, považoval názor súdu prvej inštancie, že žalobca v konaní nepreukázal svoje vlastnícke právo k stavbe ihriska. So zreteľom na právne posúdenie otázky vlastníckeho práva k športovému ihrisku, ktoré bolo zásahom žalovanej odstránené, odvolací súd súhlasil so záverom súdu prvej inštancie v tom, že žalobca nepreukázal, žeby mu konaním žalovanej vznikla škoda. Z týchto dôvodov napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 C.s.p. s použitím § 396 ods. 1 C.s.p.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca, prípustnosť ktorého vyvodzoval z

ustanovení § 420 písm. f/ C.s.p. a § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p. Výtýkal, že súd prvej inštancie svojim procesným postupom hrubým spôsobom zasiahol do rovnosti strán sporu a do práva na spravodlivý súdny proces, keď (bez návrhu žalovanej na dokazovanie) vyzýval žalobcu na predloženie ďalších dokladov preukazujúcich postúpenie žalovanej pohľadávky a jej výšky. Súd prvej inštancie tak vykonával dôkazy bez toho, aby tieto boli navrhované niektorou zo sporových strán a na nich následne založil svoje rozhodnutie. I odvolací súd porušil zásadu rovnosti strán sporu, keď sám spochybnil vlastnícke právo právneho predchodcu žalobcu k zemine, bez toho, aby uvedené rozporovala samotná žalovaná. Napokon odvolací súd spochybnil vlastnícke právo k zemine, avšak bez uvedenia základného východiska pre svoju právnu argumentáciu, čím je jeho rozhodnutie nepreskúmateľné. Za nepochopiteľné potom žalobca považoval oddelovanie vlastníckeho práva k zemine od vlastníckeho práva k pozemku. Podľa neho pozemok je tvorený zeminou a zemina nemôže byť nikdy súčasťou stavby. Nielenže v konaní nebol predložený žiaden dôkaz, že žalobca nie je vlastníkom zeminy alebo škvary, ale žalovaná tieto skutočnosti ani netvrdila. Súdy tak bez akéhokoľvek tvrdenia žalovanej, sami spochybnili vlastnícke právo vlastníka pozemku k zemine a škvare, čím zasiahli do práva žalobcu na spravodlivé súdne konanie. Odvolaciemu súdu vytkol, že sa vo svojom rozhodnutí nevysporiadal s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní, čím je jeho rozhodnutie nepreskúmateľné. Nevyjadril sa dostatočne k otázke aktívnej vecnej legitimácie žalobcu, ani k otázke povahy tenisového kurtu ako súčasť pozemku (nie samostatnej veci), keď iba stroho konštatoval, že z pohľadu občianskeho práva by išlo o stavbu, ktorá predstavuje osobitný predmet občianskoprávných vzťahov a športové ihrisko nie je súčasťou pozemku. Naproti tomu žalobca argumentoval bohatou súdnou praxou najvyšších súdnych autorít, ktoré tenisový kurt nepovažujú za samostatný predmet občianskoprávných vzťahov (napr. rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 2. februára 2009 sp. zn. 5 Co 363/2008, uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 126/2010, uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 18/2001, rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 1 Odon 23/1997, sp. zn. 3 Cdon 1395/96, sp. zn. 2 Cdon 1414/97, sp. zn. 22 Cdo 52/2002, sp. zn. 22 Cdo 1118/2005, a pod.). Odvolací súd sa v otázke posúdenia povahy tenisového kurtu ako samostatnej veci odklonil od ustálenej súdnej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorá je v tejto otázke opačného názoru. Otázka posúdenia samostatnosti tenisového kurtu ako predmetu občianskoprávných vzťahov bola pritom otázkou rozhodujúcou pre posúdenie merita sporu. Žalobca poukazoval na to, že vlastnícke právo jeho predchodcu preukázal príslušným listom vlastníctva, pričom tenisový kurt sa nachádzal na pozemku parc. č. XX/XX o výmere 1358 m², určenom druhom ako - ostatná plocha, spôsobom využívania pozemku: pozemok, na ktorom je ihrisko. List vlastníctva č. XXX nespochybňuje preukazuje, že ide o pozemok, na ktorom je ihrisko, pričom na ňom nie je zapísaná žiadna stavba, ako samostatný predmet občianskoprávných vzťahov. Právne posúdenie tenisového ihriska ako samostatného predmetu občianskoprávných vzťahov je podľa žalobcu nesprávnym, ide o súčasť pozemku, ktorá dotvára charakter daného pozemku, čo preukazuje aj list vlastníctva, z ktorého vyplýva, že na pozemku sa nenachádza stavba, ale ide o spôsob užívania daného pozemku. Zrušením športového ihriska na danom pozemku došlo podľa žalobcu k nespochybiteľnému spôsobeniu škody.

4. Žalovaná navrhla podané dovolanie zamietnuť. Uviedla, že samotným rozhodnutím o využívaní územia v zmysle § 39a stavebného zákona, ešte nemôže vzniknúť tenisový kurt. Správny je zápis na LV č. XXX, v zmysle ktorého je parcela C-KN č. XX/XX pozemkom, na ktorom je ihrisko. Teda nie ihrisko je súčasťou pozemku, ale na tomto pozemku je ihrisko. Samotná okolnosť, že stavba nie je zapísaná na liste vlastníctva, neznamena, že stavba neexistuje. Namietala, že žalobca v podanom dovolaní neuviedol od akej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu sa odvolací súd odklonil, keď uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 18/2001 nemožno považovať za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu v otázke, či tenisový kurt môže byť považovaný za súčasť pozemku.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) bez nariadenia pojednávania (§ 443 C.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je prípustné a aj dôvodné.

6. V zmysle § 419 C.s.p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 C.s.p.

7. V zmysle § 420 C.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 C.s.p. možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C.s.p.). Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C.s.p.).

9. V danom prípade dovolací súd prioritne posudzoval prípustnosť dovolania, t. j. či boli splnené podmienky stanovené zákonom pre vecné prejednanie dovolania.

10. V civilnom sporovom poriadku sú jednotlivé podmienky prípustnosti dovolania upravené nasledovne: v ustanoveniach § 420 až § 423 je upravený prípustný predmet, v ustanovení § 427 je stanovená lehota na podanie dovolania, v ustanovení § 428 sú stanovené náležitosti dovolania a v ustanovení § 424 až § 426 sú upravené osoby, ktoré sú oprávnené podať dovolanie.

11. Dovolací súd zistil, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana sporu, zastúpená (§ 429 ods. 2 písm. b/ C.s.p.), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.). Dovoláním, ktoré spĺňa náležitosti stanovené zákonom (§ 428 C.s.p.) žalobca napáda rozsudok odvolacieho súdu potvrdzujúci rozsudok súdu prvej inštancie vo veci samej.

12. Žalobca podal dovolanie z dôvodu, že nesprávnym procesným postupom súdu došlo k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces (§ 420 písm. f/ C.s.p.).

13. Citované ustanovenie § 420 písm. f/ C.s.p. zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

14. Z ustanovenia § 387 ods. 3 C.s.p. vyplýva, že odvolací súd sa v odôvodnení musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

15. V preskúmvanej veci došlo podľa názoru dovolacieho súdu postupom odvolacieho súdu k naplneniu vady vyplývajúcej z ustanovenia § 420 písm. f/ C.s.p. Z obsahu spisu vyplýva, že odvolací súd dospel k záveru, že žalobcovi neprislúcha nárok na náhradu škody v súvislosti s výkonom zemných prác pri odstraňovaní tenisového kurtu žalovanou z pozemku jeho právneho predchodcu z dôvodu, že právny

predchodca žalobcu nebol vlastníkom tenisového kurtu nachádzajúceho sa na jeho pozemku (toto vlastnícke právo v konaní nepreukázal). Tento záver odvolací súd však zdôvodnil iba tým, že „pokiaľ by športové ihrisko, ktoré sa pôvodne nachádzalo na spornom pozemku, bolo skutočne tenisovým kurtom, išlo by z pohľadu občianskeho práva o stavbu, ktorá predstavuje osobitný predmet občianskoprávných vzťahov“. Uviedol, že pokiaľ ihrisko, resp. tenisový kurt z pohľadu občianskeho práva spĺňalo definíciu stavby, bolo potrebné posúdiť, kto je vlastníkom tohto predmetu občianskoprávného vzťahu. Podľa názoru odvolacieho súdu „športové ihrisko nemožno považovať za súčasť pozemku“. Naproti tomu žalobca od počiatku tvrdil, že tenisový kurt nemožno považovať za samostatný predmet občianskoprávných vzťahov a tento predstavuje súčasť pozemku, t. j. vlastníctvo jeho právneho predchodcu. Žalobca namietal, že odvolací súd svoje závery o charaktere (povahe) tenisového kurtu ako samostatnej veci (nie súčasť pozemku) nijako bližšie neodôvodnil, bez ďalšieho ho považoval za samostatnú vec, vo vzťahu ktorej žalobca nepreukázal vlastnícke právo svojho predchodcu. Odvolací súd sa tak bez bližšieho odôvodnenia v napadnutom rozhodnutí nezaoberal pre spor zásadnou otázkou, a tou bola práve otázka vlastníckeho práva k tenisovému kurtu (z hľadiska jeho povahy buď ako samostatnej veci alebo ako súčasť pozemku) nachádzajúcemu sa na pozemku jeho právneho predchodcu, ktorý bol zemnými prácami žalovanej odstránený. Samotné konštatovanie, že športové ihrisko (tenisový kurt) nebol súčasťou pozemku a z pohľadu občianskeho práva išlo o stavbu, ktorá predstavovala osobitný predmet občianskoprávných vzťahov, potom nepredstavuje riadne zdôvodnenie neexistencie vlastníckeho práva jeho právneho predchodcu k nemu.

16. Dovolací súd poukazuje na to, že v konaní o náhradu škody spôsobenej neoprávneným zásahom do vlastníckeho práva, sa musí súd v prvom rade vysporiadať s otázkou, či subjekt, ktorý tvrdí, že mu bola spôsobená škoda, je/nie je vlastníkom poškodenej veci. V danom prípade bolo preto rozhodujúcim zistenie, kto bol vlastníkom športového ihriska (tenisového kurtu), ktorý bol odstránený zemnými prácami (odvozom 600 ton zeminy, antuky a škvaru) vykonanými žalovanou. Ak by tento predstavoval v právnom zmysle samostatnú vec, vlastnícky nepatriacu právnemu predchodcovi žalobcu, t. j. ak by žalovaná vykonanými prácami odstránila z pozemku právneho predchodcu žalobcu jemu nepatriace veci, nebolo by možné hovoriť o vzniku zodpovednostného vzťahu za škodu vzniknutú zásahom do vlastníckeho práva právneho predchodcu žalobcu. Pred skúmaním, či boli splnené všetky predpoklady vzniku zodpovednosti za škodu, t. j. a/ porušenie právnej povinnosti (existencia protiprávneho úkonu), b/ vznik škody alebo majetkovej ujmy, c/ existencia príčinnej súvislosti medzi protiprávnym úkonom škodcu a vzniknutou škodou, d/ zavinenie toho, kto škodu svojim protiprávnym úkonom spôsobil, bolo preto potrebné sa náležitým spôsobom vysporiadať s otázkou vlastníckeho práva k tenisovému kurtu, predstavujúceho spevnenú plochu pozemku s povrchom antuky a škvary. S tým bola súčasne spojená i otázka posúdenia povahy tohto kurtu, t. j. či v danom prípade išlo o samostatnú vec alebo súčasť pozemku vo vlastníctve právneho predchodcu žalobcu. V tomto smere iba strohé konštatovanie odvolacieho súdu, že išlo o osobitný predmet občianskoprávných vzťahov, ktorý nebolo možné považovať za súčasť pozemku (a teda vlastnícky nepatriaci právnemu predchodcovi žalobcu), pre riadne zodpovedanie tejto otázky nepostačovalo, hoci jej zodpovedanie bolo pre daný spor zásadné, nakoľko až následne bolo možné posudzovať splnenie ďalších predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu a jej výšku.

17. Dovolací súd uvádza, že v niektorých prípadoch nemožno stavbu fakticky ani hospodársky oddeliť od pozemku, na ktorom je zriadená, a stavba tak s týmto pozemkom splýva, je jeho súčasťou a tvorí s ním jednu vec. V niektorých medzných prípadoch nemožno stanoviť jednoznačné hľadiská na určenie, kedy pôjde o samostatnú vec a kedy o súčasť pozemku. V každom prípade je potrebné zvažovať, či stavba môže byť samostatným predmetom práv a povinností, a to s prihliadnutím na všetky okolnosti veci, najmä na to, či podľa zvyklostí v právnom styku je účelné, aby stavba ako samostatná vec bola predmetom právnych vzťahov (napr. kúpa, predaj, nájom) a tiež na jej stavebné prevedenie. Významným hľadiskom je, či možno vymedziť, kde končí pozemok a kde začína stavba; ak takéto vymedzenie nie je možné, spravidla ide o súčasť pozemku. Podľa § 119 ods. 2 Občianskeho zákonníka je nehnuteľnosťou iba taká stavba, ktorá je spojená so zemou pevným základom. Z rozhodnutí súdov nižších inštancií nevyplyva, že by sa tieto zaoberali posúdením, či podzemné vrstvy tenisového kurtu bolo možné považovať za pevné základy, ktorými bola stavba spojená so zemou, alebo nie. Ak tenisový

dvorec vznikol vrstvením jednotlivých prírodných stavebných materiálov, čiže stavebnou činnosťou - spracovaním a stvárnením pozemku, nebol dôvod hľadiť naň inak ako na vec, ktorá nie je stavbou v zmysle § 119 ods. 2 a § 120 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Tenisový dvorec, ak bol predstavovaný iba jednotlivými vrstvami spevneného stavebného materiálu s antukovým povrchom, nemohol byť v občianskoprávnom zmysle súčasne pozemkom a súčasne stavbou ako dve rozdielne veci s rôznym právnym režimom; tenisový dvorec takýchto kvalitatívnych charakteristík preto nebolo možné považovať za stavbu spadajúcu pod ustanovenie § 119 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Všeobecne možno konštatovať, že v zmysle občianskoprávnom, stavbou nemôže byť stavebnou činnosťou vytvorená stavba alebo konštrukcia, u ktorých nemožno určiť jasnú hranicu, kde končí pozemok a kde začína samotná stavba. Stačí na základe bežnej empirickej skúsenosti (tzn. všeobecne známych poznatkov či notoriety, ktoré nie je potrebné bližšie dokazovať) konštatovať, že štrk a hlinitopiesočnatá pôda nie je (na rozdiel od súvislej vrstvy betónu, tehál, tvárnic a pod.) pevným materiálom a teda nemôže tvoriť pevné základy stavby (konštrukciu) na nich postavenej. Nemožno však vylúčiť, že konštrukcia tenisových dvorcov môže byť takej povahy, že ich možno v danom prípade považovať za stavbu v zmysle § 119 ods. 2 Občianskeho zákonníka (typicky kryté tenisové dvorce alebo tenisové dvorce s flexibilným či inak vymeniteľným povrchom, resp. niektoré typy tenisových dvorcov s vystavaným hľadiskom). I podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky z 28. februára 2006 sp. zn. 22 Cdo 1118/2005 tenisové kurty nie sú stavbou v zmysle § 119 ods. 2 a § 120 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

18. Otázka posúdenia vlastníckeho práva k predmetnému tenisovému kurtu bola závislá od vyriešenia otázky, či tento bol súčasťou pozemku vo vlastníctve právneho predchodcu žalobcu, alebo nie, a teda i od právneho posúdenia, či bol stavbou v právnom zmysle slova, teda spôsobilým predmetom občianskoprávných vzťahov. Nakoľko odvolací súd sa skutočnosťami uvedenými v bode 17. tohto rozhodnutia bližšie nezaoberal resp. vo svojom rozhodnutí nijako neodôvodnil, prečo predmetný tenisový kurt nepovažoval za súčasť pozemku právneho predchodcu žalobcu resp. prečo ho považoval za samostatnú vec (navyše tu odvolací súd používa výrazy typu „pokiaľ by...“, „išlo by...“, teda pojmy nasvedčujúce tomu, že v tomto ohľade nebolo vykonávané žiadne dokazovanie) a iba bez ďalšieho vyvodil záver o tom, že právny predchodca žalobcu nebol jeho vlastníkom a preto mu žiadna škoda nevznikla, možno jeho rozhodnutie považovať za nepreskúmateľné. Táto nepreskúmateľnosť sa potom týka otázky, ktorá bola pre spor zásadnou.

19. Porušením procesného práva žalobcu na riadne odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu bolo porušené jeho základné právo na spravodlivý proces vyplývajúce z čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky, čo mu nesporne zakladá vadu v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p.

20. K námietke žalobcu, že súd prvej inštancie procesným postupom hrubým spôsobom zasiahol do princípu rovnosti strán sporu tým, že ho vyzýval na predloženie ďalších dokladov preukazujúcich postúpenie žalovanej pohľadávky a jej výšky, bez toho, aby takéto dokazovanie navrhla niektorá zo strán sporu, dovolací súd uvádza, že takýmto postupom súdu prvej inštancie nedošlo k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces. Aktívnou vecnou legitímáciou sa rozumie také hmotnoprávne postavenie, z ktorého vyplýva subjektu - žalobcovi ním uplatňované právo (nárok), respektíve mu vyplýva procesné právo si tento hmotnoprávny nárok uplatňovať. Preskúmavanie vecnej legitímácie, či už aktívnej (existencia tvrdeného práva na strane žalobcu), alebo pasívnej (existencia tvrdenej povinnosti na strane žalovaného) je imanentnou súčasťou každého súdneho konania. Súd vecnú legitímáciu skúma vždy aj bez návrhu a aj v prípade, že ju žiadna zo strán sporu nenamieta (k tomu pozri napr. rozsudok Najvyššieho súdu SR z 29. júna 2010, sp. zn. 2 Cdo 205/2009).

21. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 C.s.p.) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 C.s.p.).

22. Dovolací súd poznamenáva, že jeho argumentácia o nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu v žiadnom prípade nepredstavuje súčasne názor dovolacieho súdu, že žalobcovi resp. jeho právnenému predchodcovi konaním žalovanej vznikla škoda. Pre naplnenie predpokladov pre vznik

zodpovednosti za škodu (i v prípade kladného posúdenia otázky vlastníckeho práva právneho predchodcu žalobcu k predmetnému tenisovému kurtu), musia byť splnené i ďalšie podmienky, ktorými sú: a/ porušenie právnej povinnosti (existencia protiprávneho úkonu), b/ vznik škody alebo majetkovej ujmy, c/ existencia príčinnej súvislosti medzi protiprávnym úkonom škodcu a vzniknutou škodou, d/ zavinenie toho, kto škodu svojim protiprávnym úkonom spôsobil. Predovšetkým posúdenie, aká škoda žalobcovi vlastne vznikla, bude predmetom ďalšieho dokazovania. V tomto smere bude úlohou žalobcu uplatnený nárok riadne špecifikovať, keďže doposiaľ nie je dostatočne zrejmé, v čom má táto škoda spočívať (touto nemôžu byť náklady žalovanej na vykonané zemné práce, keďže o tieto sa majetok právneho predchodcu žalobcu neznížil). Navyše je i otázne, či sa odstránením „starého“ tenisového kurtu znehodnotil pozemok právneho predchodcu žalobcu resp. práve naopak, či jeho odstránením sa práve pozemok zhodnotil. Nie je zrejmé ani to, na aký účel mienil právny predchodca žalobcu pozemok využívať (či na ňom chcel naďalej prevádzkovať tenisový kurt alebo mal slúžiť na zastavanie a pod). Ak by totiž právny predchodca žalobcu chcel na pozemku naďalej prevádzkovať tenisový kurt, zrejme by nežiadal o odstránenie (vypratanie) toho pôvodného. Ak by chcel na ňom stavať, odstránenie starého kurtu by mu práve naopak ušetrilo náklady, ktoré by musel na jeho odstránenie sám vynaložiť. Ďalej nie je zrejmé, či uplatnená škoda mala spočívať vo vynaložení nákladov na uvedenie pozemku do pôvodného stavu (teda či právny predchodca žalobcu na svoje náklady musel navoziť novú zeminu za účelom vyrovnania povrchu pozemku po odstránení tenisového kurtu a teda škoda predstavuje takto vynaložené náklady), alebo táto predstavuje iba hodnotu komodít (zeminy, antuky a škvaru), ktoré boli z jeho pozemku odstránené (ak vôbec tieto mali, vzhľadom na ich vek, nejakú hodnotu). Rovnako bude potrebné, aby žalobca súdu ozrejmil, vypratania akých vecí sa vo vzťahu k žalovanej domáhal svojimi výzvami a teda v čom malo spočívať protiprávne konanie žalovanej.

23. V novom rozhodnutí rozhodne súd o trovách pôvodného konania a trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C.s.p.).

24. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.